

**UCHWAŁA Nr XXXIV(172)06
Rady Gminy Horodło
z dnia 30 czerwca 2006 r.**

**w sprawie wprowadzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w
Gminie Horodło**

Na podstawie art. 7 ust 1 pkt 6, art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późn. zm) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.)

§ 1

Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania problemów Społecznych w Gminie Horodło w brzemieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały

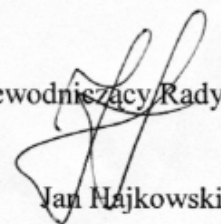
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Jan Najkowski

**Załącznik
do Uchwały Nr XXXIV/172/06
Rady Gminy Horodło
z dnia 30 czerwca 2006r.**

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Horodło**

Opracowanie: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Horodle

SPIS TREŚCI:**A. Opis strategii**

1. Podstawa prawna
2. Zgodność z prawem wspólnotowym, strategiami europejskimi, narodowymi i lokalnymi.
3. Założenia strategii.

B. Ogólna charakterystyka gminy.

1. Charakterystyka geograficzna gminy.
2. Dane demograficzne.
3. Edukacja.
4. Gospodarka.
5. Mieszkalnictwo.
6. Pomoc społeczna i świadczenia rodzinne.

C. Analiza problemów społecznych gminy Horodło za lata 2004/2005.

1. Niepełnosprawność.
2. Ubóstwo.
3. Bezrobocie.
4. Alkoholizm i inne uzależnienia.
5. Przemoc w rodzinie.
6. Dodatki mieszkaniowe i bezdomność.
7. Problemy społeczne będące powodem korzystania z pomocy społecznej.

D. Program rozwiązywania problemów społecznych w gminie Horodło – cele szczegółowe, zadania, odbiorcy i realizatorzy.

A. OPIS STRATEGII

1. Podstawa prawna

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku nałożyła na gminy obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych. Niniejsza strategia nawiązuje i korzysta z rozwiązań innych krajowych aktów prawnych, w szczególności: ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawy o zatrudnieniu socjalnym, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

2. Zgodność z prawem wspólnotowym, strategiami europejskimi, narodowymi i lokalnymi.

a) Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich, jednak polityka społeczna Unii Europejskiej koordynuje narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnego rynku. Strategia ta jest spójna z polityką społeczną UE.

b) Zgodność z Europejskim Funduszem Społecznym

Założenia strategii tworzą warunki do realizacji projektów w obszarach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego z zakresu przeciwdziałania i zwalczania długotrwałego bezrobocia, integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i grup szczególnego ryzyka oraz integracji i reintegracji zawodowej kobiet, zgodnie z Sektorowym Programem Operacyjnym „Rozwój Zasobów Ludzkich”.

c) Zgodność z priorytetami inicjatywy wspólnotowej Equal

Strategia wpisuje się w działania, które zostały wybrane do realizacji w Polsce w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL, a zwłaszcza w działania:

- Ułatwianie wchodzenia i powrotu na rynek pracy celem promowania rynku pracy otwartego dla wszystkich;
- Wspieranie kształcenia się przez całe życie i integracyjnych form organizacji pracy sprzyjających zatrudnieniu i utrzymywaniu zatrudnienia osób doznających dyskryminacji i nierówności na rynku pracy.
- Godzenie życia rodzinnego i zawodowego, jak również ponowna integracja kobiet i mężczyzn, którzy opuścili rynek pracy, poprzez wdrażanie bardziej elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy oraz działań towarzyszących.

d) Zgodność z Narodową Strategią Integracji Społecznej i Krajowym Planem Działania na rzecz Integracji Społecznej.

Horodelska strategia wpisuje się w priorytety Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej:

- priorytet 1 - Działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczaniu oraz wspierające równy start dzieci i młodzieży.
- priorytet 2 – Budowa sieci bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.
- priorytet 3 - Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- priorytet 4 - Rozwój służb społecznych oraz instytucjonalny rozwój usług społecznych i ich koordynacji.

e) Zgodność ze „Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020”.

Strategia niniejsza wpisuje się w priorytetowe kierunki rozwoju województwa lubelskiego a zwłaszcza w Priorytet 2: „Rozwój nowoczesnego społeczeństwa i zasobów ludzkich dostosowanych do wymogów gospodarki opartej na wiedzy”.

f) Zgodność ze „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Hrubieszowskiego" uchwaloną w marcu 2006r.

Niniejsza strategia jest zbieżna z celem generalnym strategii powiatu hrubieszowskiego, którym jest “Aktywne i zintegrowane środowisko lokalne umożliwiające pełny rozwój i godne życie mieszkańcom powiatu hrubieszowskiego” oraz z celami wiodącymi:

- stworzenie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej warunków do harmonijnego rozwoju i funkcjonowania w społeczeństwie,
- zapewnienie osobom niepełnosprawnym warunków do samodzielnego i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym;
- zaktywizowanie i integracja społeczności lokalnych;

g) Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Horodło oraz Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Horodło

Strategia rozwoju Gminy Horodło oraz Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Horodło nie zawierają rozwiązań w obszarze problemów społecznych w związku z czym niniejsza strategia będzie uzupełniać tamte akty. Rozwój gospodarczy gminy musi być ściśle powiązany z polepszaniem jakości życia społeczności. Te trzy dokumenty w sposób całościowy obejmą sprawy rozwoju gospodarczego gminy i poprawę warunków życia mieszkańców gminy.

3. Założenia strategii

Przy opracowywaniu strategii rozwiązywania problemów społecznych uwzględniono trzy zasady konstytucyjne: solidarności, pomocniczości i dobra wspólnego. We wszystkich programach i projektach wynikających ze strategii rozwiązywania problemów społecznych należy zaplanować działania, których uczestnikami będą najważniejsze dla człowieka grupy oparcia społecznego. Strategia jest dokumentem otwartym i elastycznym, który może być aktualizowany, uzupełniany w zależności od aktualnych potrzeb.

a) Misja strategii:

Wykorzystanie aktywności osób i rodzin oraz wszystkich zasobów środowiska lokalnego do poprawy jakości życia mieszkańców gminy Horodło oraz do przeciwdziałania marginalizacji grup społecznych.

b) Cel główny strategii:

Zbudowanie zintegrowanego systemu oparcia społecznego, umożliwiającego zrównoważony rozwój wszystkim mieszkańcom gminy Horodło oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu grup i osób zagrożonych marginalizacją.

c) Zagrożenia dla strategii.

Polski system prawny stwarza warunki do wdrażania lokalnych strategii w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jednakże zagrożenie może stanowić praktyka częstych zmian polityki społecznej i aktów prawnych w tej dziedzinie. Poważnym zagrożeniem dla realizacji strategii może być zahamowanie wzrostu gospodarczego i znaczący wzrost bezrobocia, co może skutkować zwiększeniem się liczby osób wymagających wsparcia, przy równoczesnym ograniczeniu dostępnych środków finansowych. Przeszkodą we wdrażaniu strategii może się okazać brak organizacji pozarządowych działających w sferze pomocy społecznej, ubogie zaplecze socjalne gminy, a także niedostatek liczby kadr służb społecznych, brak wystarczających środków finansowych na inwestycje o charakterze gminnym jak i na zabezpieczenie socjalne, niskie dochody ludności.

d) Szanse dla strategii.

- Rozwój infrastruktury społecznej gminy.
- Rozwój współpracy przygranicznej między gminą a Ukrainą .
- Rozwój przemysłu spożywczo-rolnego
- Czystość gleb i powietrza

Te cztery czynniki mogą spowodować pozytywne zmiany społeczno-gospodarcze a mianowicie napływ inwestorów ,powstanie nowych miejsc pracy, wzrost zamożności mieszkańców, rozwój przedsiębiorczości ,a w efekcie można się spodziewać spadku liczby rodzin wymagających zabezpieczenia społecznego.

e) Programy powiązane ze strategią.

Uzupełnieniem do strategii są programy pomocy społecznej i polityki społecznej już funkcjonujące w Horodle lub te, które zostaną uchwalone w przyszłości na bazie niniejszej strategii, takie jak:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Horodło - program uchwalany jest corocznie przez Radę Gminy,
- Gminny program przeciwdziałania narkomanii.

f) Wdrażanie i promocja strategii

Strategia wdrażana będzie przez wszystkie instytucje i organizacje wymienione w niniejszym opracowaniu. Koordynatorem wdrażania jest zgodnie z ustawą o pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Horodle. We wdrażanie strategii włączani będą bezpośredni odbiorcy programu. Działania realizowane w ramach strategii

będą jawne. Strategia służyć będzie wyznaczaniu kierunków wykorzystania środków strukturalnych Unii Europejskiej. Będzie podstawą do tworzenia projektów z obszaru polityki społecznej.

B. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

I. Charakterystyka geograficzna gminy.

Gmina Horodło jest gminą najdalej wysuniętą na wschód Polski. Gmina Horodło położona jest w woj. lubelskim, powiat hrubieszowski. Od strony północnej gmina graniczy z powiatem chełmskim, od strony wschodniej z Ukrainą, od strony zachodniej i południowej z gminą Hrubieszów. Rzeka Bug stanowi wschodnią granicę gminy i jednocześnie granicę państwa i Unii Europejskiej. W miejscowości Zosin znajduje się przejście międzynarodowe dla ruchu osobowego. Gmina w 100% przynależy do obszaru Strzeleckiego Parku Krajobrazowego oraz Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Położona jest na pograniczu Wyżyny Lubelskiej i Wołyńskiej. Obszar gminy wynosi 13027 ha, z czego 53 % to grunty orne, 21 % lasy i grunty leśne, 10 % łąki i pastwiska, 16 % pozostałe grunty. Większość gruntów ornich to ziemie bardzo dobre i dobre, tj. I-III klasy. Gmina Horodło to typowa gmina rolnicza, aczkolwiek posiadająca także walory przyrodniczo-krajobrazowe. W skład gminy wchodzi 15 sołectw. Siedzibą władz gminy jest wieś Horodło położona w odległości 17 km od Hrubieszowa, 120 km od Lublina, 300 km od Warszawy i około 15 km od Włodzimierza Wołyńskiego (Ukraina).

2. Dane demograficzne

Ludność gminy Horodło stale się zmniejsza. Obecnie zjawisko to nazywane jest wyludnianiem się wsi, co obrazuje tabela nr 1.

TABELA NR 1: STAN LUDNOŚCI GMINY HORODŁO

Lp.	Miejscowość	31.12.2003r.	31.12.2004r.	31.12.2005r.
1	BEREŻNICA	306	296	298
2	CEGIELNIA	111	109	109
3	CIOŁKI	83	82	82
4	HORODŁO	1117	1111	1145
5	HREBENNE	426	434	419
6	JANKI	257	254	249
7	KOL. KOBŁO	147	146	140
8	KOPYŁÓW	497	483	490
9	LISKI	226	220	214
10	LUSZKÓW	331	317	320
11	MATCZE	337	331	325
12	PORAJ	225	224	224
13	ROGALIN	426	420	413
14	STRZYŻÓW	1513	1497	1515
15	ZOSIN	233	234	226
	Razem	6235	6158	6169

źródło: USC w Horodle.

Najmniej ludności jest we wsi Ciołki ,najwięcej zamieszkuje w Strzyżowie. Horodło zamieszkuje 1140 osób ,co plasuje wieś na drugim miejscu po Strzyżowie. Wydaje się ,że są dwa główne powody zmniejszania się ludności gminy .Są to: odpływ ludności do innych regionów Polski i nadwyżka zgonów nad urodzinami.

TABELA NR 2: STRUKTURA LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU

Lata	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
2002	1452	3210	1254

źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie : Podstawowe informacje ze spisów powszechnych -2002.

Zauważalny jest też proces starzenia się populacji, wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią około 20% mieszkańców gminy Horodło. Starość jest okresem zasłużonego wypoczynku, ale często z przejściem na emeryturę pogarsza się status materialny osoby. Potrzeb osób starych nie można bagatelizować ani ignorować, gdyż stanowią oni znaczny odsetek społeczności lokalnej. Przedłużanie się życia ludzkiego, zmiany biologiczne i psychiczne powodują konieczność pomocy ze strony innych członków społeczności. Biorąc pod uwagę fakt, że osoby starsze są często samotne oraz to, że rodziny nie są w pełni wydolne w zaspokajaniu potrzeb swoich najstarszych członków konieczne jest stworzenie systemu wsparcia środowiskowego tej grupy społecznej.

3. Edukacja

TABELA NR 3: LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH

Lp.		ROK SZKOLNY 2004/2005			ROK SZKOLNY 2005/2006		
		Liczba uczniów	Zerówka	Ogółem	Liczba uczniów	Zerówka	Ogółem
1	SP Strzyżów	216	-	216	176	-	176
2	SP Łuszków Kl. I-III	12	4	16	4	2	6
3	SP Horodło Kl. I-VI	145	16	161	128	15	143
4	SP Hrebenne Kl. I-VI	28	3	31	24	7	31
5	SP Kopyłów Kl. I-VI	36	7	43	36	5	41
6	SP Matcze Kl. I-VI	39	9	48	32	4	36
	Ogółem szkoły podstawowe	476	39	515	400	33	433
7	Gimnazjum Horodło	168	-	168	176	-	176
8	Gimnazjum Strzyżów	128	-	128	130	-	130
	Ogółem Gimnazja	296	-	296	306	-	306
	Ogółem Gimnazja i szkoły podstawowe	772	39	811	706	33	136
9	LO Horodło	118	x	118	111	X	111
	Przedszkole Strzyżów (wiek 3-4-5)	25	21	46	23	21	44
	Razem (wszystkie szkoły + przedszkole)	915	60	975	840	54	894

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG Horodło

W gminie Horodło funkcjonuje 9 szkół publicznych. Podmiotem prowadzącym dla 8 szkół (szkoły podstawowe i gimnazja) jest Urząd Gminy Horodło. Sieć szkół to: 6 szkół podstawowych, 2 gimnazja , liceum ogólnokształcące (organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Hrubieszowie) oraz przedszkole. Szkoły w Horodle i w Strzyżowie oraz przedszkole w Strzyżowie posiadają stołówki szkolne. Ogółem we wszystkich typach szkół uczy się obecnie 894 uczniów, co stanowi 14,5 % ogółu mieszkańców gminy. W porównaniu z latami poprzednimi liczba uczniów ogółem wykazuje stałą tendencję spadkową.

4. Gospodarka.

Na koniec 2005 roku liczba przedsiębiorstw na terenie gminy Horodło wynosiła 145.

TABELA NR 4: EWIDENCJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ WG RODZAJU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2005R.

1	Działalność handlowa	47 poz.
2	Handel obwoźny	10 poz.
3	Usługi instalatorsko-elektryczne	6 poz.
4	Usługi sanitarne	1 poz.
5	Usługi budowlane	15 poz.
6	Usługi informatyczne	3 poz.
7	Usługi edukacyjne	1 poz.
8	Usługi malarsko-tapicerskie	4 poz.
9	Usługi stolarskie	3 poz.
10	Usługi rolnicze-kombajnowanie	6 poz.
11	Usługi zdrowotne	4 poz.
12	Usługi farmaceutyczne	2 poz.
13	Usługi pogrzebowe	1 poz.
14	Usługi rachunkowo-finansowe	1 poz.
15	Usługi ubezpieczeniowe	2 poz.
16	Usługi transportowe	19 poz.
17	Usługi weterynaryjne	1 poz.
18	Usługi AGD	2 poz.
19	Stacje paliw (stacja, obwoźny, gaz)	3 poz.
20	Usługi leśne i tartaczne	7 poz.
21	Usługi kosmetyczne i fryzjerskie	2 poz.
22	Bary	3 poz.
23	Naprawa pojazdów mechanicznych	1 poz.
24	Wypożyczalnia kaset	1 poz.
	Ogółem	145 poz.

W 2005 roku najliczniej reprezentowane były 2 branże: usługowa i handlowa, nie było przedsiębiorstw produkcyjnych. Odpowiada to rolniczemu charakterowi gminy. Wydaje się, że gmina jest wystarczająco nasycona w usługi podstawowe, jednakże jest jeszcze wiele możliwości do wykorzystania w tym obszarze. Niestety rynek usług nie został do końca rozpoznany w sposób marketingowy, bo na przykład występuje niedobór w zakresie obsługi ruchu turystycznego, a usługi ponadlokalne zaspokajane są przez obiekty zlokalizowane w Hrubieszowie. W Strzyżowie znajduje się 1 obiekt przemysłowy – Cukrownia "Strzyżów". Działalność rolnicza w większości prowadzona jest w gospodarstwach o niewielkiej powierzchni uprawnej, średnia powierzchnia 4,82 ha.

5. Mieszkalnictwo.

Gmina posiada aktualny plan zagospodarowania przestrzennego. W obszarze gminy dominuje zabudowa jednorodzinna, wolnostojąca, która tworzy zespoły mieszkaniowe zwarty i rozproszony. Istnieją także 2 spółdzielnie mieszkaniowe, po 1-nej w Strzyżowie i Horodle. Gmina posiada 8 mieszkań komunalnych, natomiast nie posiada mieszkań socjalnych. W gminie Horodło nie ma noclegowni dla bezdomnych, nie ma także mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi lub dla osób starych i niepełnych, a zasób mieszkaniowy Gminy, w tym brak lokali socjalnych, nie pozwala w całości zaspokoić potrzeb członków społeczności.

6. Pomoc społeczna i świadczenia rodzinne.

Od 1990 roku funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Horodle, który realizuje cele i zadania określone w ustawie o pomocy społecznej a także zadania wynikające z ustawy o dodatkach mieszkaniowych, świadczeniach rodzinnych i zaliczce alimentacyjnej.

W ramach zadań pomocy społecznej Ośrodek wykonuje zadania własne gminy, zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej. Są to zadania o charakterze profilaktycznym, rozwojowym, uzupełniającym i opiekuńczym zmierzające do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Celem Ośrodka jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. Zadania z zakresu pomocy społecznej Ośrodek realizuje we współpracy z instytucjami, sądami, organizacjami społecznymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ośrodek przy realizacji zadań współpracuje także z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i innymi instytucjami w zakresie pomocy społecznej spoza terenu Gminy. Ośrodek zatrudnia 9 osób, w tym 3 pracowników socjalnych, co odpowiada wymogowi 1 pracownik socjalny na 2000 mieszkańców. Zasadniczym aktem prawnym określającym zadania GOPS z zakresu pomocy społecznej i sposób ich realizacji jest ustawa z dnia 12.03.2004 roku o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

Główne zadania to:

- 1) przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- 2) praca socjalna;
- 3) prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacja zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych
- 6) rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Niezwykle ważnym zadaniem Ośrodka jest praca socjalna prowadzona na rzecz podopiecznych oraz informowanie mieszkańców gminy o przysługujących im prawach i uprawnieniach, umożliwiających im wyjście z trudnej sytuacji życiowej. Dodatkowe zadania GOPS to:

- ubezpieczenia zdrowotne i społeczne niektórych grup ludności(ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27.08.2004r.oraz ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13.10.1998r.).
- wypłata dodatków mieszkaniowych(ustawa o dodatkach mieszkaniowych z dnia 21 czerwca 2001r.)
- ponadto GOPS przeprowadza wywiady środowiskowe na zlecenie innych uprawnionych instytucji (sąd ,prokuratura,policja,ośrodki pomocy społecznej na terenie całego kraju).

Świadczenia z pomocy społecznej obejmują różnego typu zasiłki pieniężne oraz świadczenia niepieniężne: praca socjalna, składki, schronienie, posiłki,pomoc rzeczowa, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, pobyt w domu pomocy społecznej.

Zasadniczym aktem prawnym określającym zadania GOPS z zakresu świadczeń rodzinnych i sposób ich realizacji jest ustawa z dnia 28.11.2003 roku o świadczeniach rodzinnych oraz akty wykonawcze do tej ustawy. Zadania w tym zakresie mają charakter zleconych gminie i obejmują prowadzenie postępowania w sprawie przyznawania świadczeń rodzinnych i zaliczek alimentacyjnych oraz wypłacanie tych świadczeń.

Świadczenia rodzinne obejmują różnego rodzaju zasiłki.Są to:

- zasiłki rodzinne oraz dodatki do tych zasiłków z tytułu:
 - a) wielodzietności,
 - b) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
 - c) urodzenia dziecka,
 - d) samotnego wychowywania dziecka,
 - e) rozpoczęcia roku szkolnego,
 - f) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
 - g) opieki nad dzieckiem w czasie korzystania z urlopu wychowawczego
- świadczenia opiekuńcze :
 - a) zasiłek pielęgnacyjny ,
 - b) świadczenie pielęgnacyjne.
- zaliczki alimentacyjne(ustawa o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej- Dz.U. Nr 86,poz.732 z 2005r. z późn. zm.)

W okresie od września 2005r. do 30 kwietnia 2006 roku ze świadczeń rodzinnych skorzystało 527 rodzin. Na wypłatę tych świadczeń GOPS wydał 1 432 000 zł. Zasiłki rodzinne wypłaca się w gminie na rzecz 620 dzieci, w tym dla 563 uczniów szkół (szkoła podstawowa, gimnazjum i szkoła ponadgimnazjalna). Dodatki dla osób samotnie wychowujących dzieci wypłaca się dla 37 matek na rzecz 52 dzieci. Dodatki dla osób przebywających na urlopie wychowawczym wypłaca się 2 osobom. Zasiłki pielęgnacyjne wypłaca się 123 osobom (w tym 48 dzieci). Zatem wiadomo, że co najmniej 620 dzieci żyje w rodzinach o dochodach nie pozwalających na pełne zaspokojenie potrzeb bytowych i rozwojowych bez wsparcia ze strony państwa. Nie jest znana liczba rodzin, którym świadczenia rodzinne wypłacane są przez zakłady pracy, ZUS i KRUS. Zaliczkę alimentacyjną pobiera 36 osób na rzecz 57 dzieci. Tak więc w gminie Horodło co najmniej 109 dzieci (52+ 57) wychowują się w rodzinach niepełnych bądź z powodu śmierci rodzica bądź zamieszkiwania tylko z jednym z rodziców.

C. Analiza problemów społecznych gminy Horodło za lata 2004/2005

I. Niepełnosprawność

Za niepełnosprawną uważa się osobę, której stan fizyczny lub psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych. Z danych pochodzących z powszechnego spisu ludności w 2002 roku wynika, że liczba niepełnosprawnych osób w gminie Horodło wynosiła 1349 osób, tj. 22% ogółu ludności. Więcej było niepełnosprawnych kobiet niż mężczyzn. Najwięcej osób niepełnosprawnych było w grupie osób w wieku poprodukcyjnym (niecałe 12 % ogółu mieszkańców).

Innym - ale mniej reprezentatywnym - źródłem informacji o liczbie osób niepełnosprawnych jest ewidencja osób pobierających w GOPS świadczenia rodzinne i opiekuńcze, co ilustruje tabela nr 5.

TABELA NR 5: LICZBA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH GMINY HORODŁO STAN NA DZIEŃ 30.04.2006R.

1	Dzieci do 5 roku życia	7
2	Dzieci powyżej 5 roku życia	41
3	Dorośli	75
	Ogółem	123

a) dzieci

W 2006 roku liczba dzieci niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie gminy Horodło wynosiła 48, co stanowi około 3% tej populacji. Są to dane mało reprezentatywne, gdyż Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Hubieszowie nie prowadzi ewidencji orzeczeń z podziałem na gminy. Organ ten wydawał orzeczenia dla dzieci w wieku 8-16 lat. Orzeczenia głównie służyły utrzymaniu uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego (85%).

b) dorośli

Natomiast, jeśli chodzi o zjawisko niepełnosprawności wśród osób dorosłych, to rzeczywista liczba również nie jest znana. Z ewidencji osób korzystających w GOPS ze świadczeń opiekuńczych wynika, że na terenie gminy jest takich osób 75. Istnieje kilka organów orzekających w tym zakresie, między innymi lekarze orzecznicy ZUS, KRUS

oraz wspomniany powyżej Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Na terenie gminy mieszkają ponadto osoby, które zostały zaliczone na stałe przez ten Zespół w poczet osób niepełnosprawnych we wcześniejszych latach, a których liczba nie jest nam znana. Ponadto możliwe jest, że te same osoby posiadają dwa ważne orzeczenia wydane przez oba powyższe organy, gdyż wydają one opinie do różnych celów. ZUS orzeka do celów ustalenia niezdolności do pracy i uprawnień do renty inwalidzkiej, a Zespół ds. Orzekania - ustala stopień niepełnosprawności, który służy do różnych uprawnień i ulg.

Najczęstsze przyczyny niepełnosprawności obrazuje tabela nr 6.

TABELA NR 6: PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Kod niepełnosprawności	Przyczyna niepełnosprawności	Liczba osób
01-U	Upośledzenie umysłowe	51
02-P	Choroby psychiczne	2
03-L	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	5
04-0	Choroby narządu wzroku	5
05-R	Upośledzenia narządu ruchu	22
06-E	Epilepsja	1
07-S	Choroby układu oddechowego i krążenia	5
08-T	Choroby układu pokarmowego	1
09-M	Choroby układu moczowo-płciowego	1
10-N	Choroby neurologiczne	4
11-1	Inne, w tym: schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	26
	Ogółem	123

źródło: opracowanie własne na podstawie ewidencji GOPS Horodło

Wśród osób niepełnosprawnych większość stanowią osoby z upośledzeniem umysłowym. W zdecydowanej większości osoby niepełnosprawne miały uprawnienia do renty inwalidzkiej lub emerytury. Większość osób dorosłych niepełnosprawnych nie pracuje. Mieszkańcy gminy Horodło korzystają z turnusów rehabilitacyjnych, z pomocy w likwidacji barier architektonicznych organizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hrubieszowie a także z dofinansowania do zakupu środków ortopedycznych i pomocniczych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przy PCPR w Hrubieszowie.

2. Ubóstwo.

Ubóstwo jest w chwili obecnej poważnym problemem społecznym. Nie występuje ono jednak prawie nigdy samoistnie, lecz towarzyszy innym problemom, najczęściej bezrobociu, niepełnosprawności i wielodzietności. Dlatego nie będzie omawiane indywidualnie tylko przy innych dysfunkcjach będących przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. W Polsce system pomocy społecznej obejmuje wsparciem osoby ubogie tylko wówczas, gdy ubóstwu towarzyszy inny poważny problem społeczny. Jest to rozwiązanie odmienne niż w większości krajów Unii Europejskiej, gdzie już sam fakt posiadania niskich dochodów uprawnia do pomocy finansowej ze środków publicznych. W Polsce próg interwencji socjalnej, czyli wysokość dochodu, która uprawnia do wsparcia socjalnego z pomocy społecznej określa ustawa. Aktualnie dla gospodarstwa jednoosobowego próg ten wynosi 461 zł, a dla gospodarstwa wieloosobowego 316 zł na każdą osobę w rodzinie. Jest to minimum egzystencjalne. Dochody niższe od tych kwot

stanowią zagrożenie egzystencjalne rodziny.

Od 1.05.2004 roku nasze państwo wspiera rodziny o niskich dochodach nie pozwalających na pełne zaspokojenie potrzeb bytowych i rozwojowych dzieci i młodzieży poprzez świadczenia rodzinne przy progu dochodowym 504 zł na osobę w rodzinie i 583 zł w rodzinie, w której wychowywane jest dziecko niepełnosprawne.

3. Bezrobocie.

Bezrobocie polega na pozostawaniu bez zatrudnienia przez osoby w wieku produkcyjnym, które są zdolne do pracy i zgłaszają gotowość jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu pracy. Bezrobocie jest dysfunkcją, która rodzi wiele negatywnych skutków dla osoby bezrobotnej, rodziny bezrobotnego i społeczności lokalnej. Bezrobocie obniża popyt na produkty i usługi i w efekcie w sposób pośredni powoduje dalszy wzrost bezrobocia. Ta dysfunkcja od kilkunastu lat jest główną przyczyną trudnej sytuacji finansowej i rodzinnej klientów pomocy społecznej w Horodle. Aż 99% wszystkich zasiłków okresowych przyznawanych przez GOPS w Horodle to zasiłki przynawane z powodu bezrobocia (jednej lub kilku osób w rodzinie).

TABELA NR 7: BEZROBOTNI Z GMINY HORODŁO ZAREJESTROWANI W PUP HRUBIESZÓW STAN NA DZIEŃ :

	31.12.2003r.	31.12.2004r.	31.12.2005r.
Ogółem	615	558	551
w tym: kobiety	270	262	263
absolwenci	42	41	9
Pobiera zasiłki (z ogółem)	16	17	18
w tym : kobiety	5	6	6

Źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Hrubieszowie.

TABELA NR 8: LICZBA BEZROBOTNYCH WG OKRESU POZOSTAWANIA BEZ PRACY STAN NA DZIEŃ:

	31.12.2003r.	31.12.2004r.	31.12.2005r.
Ogółem	615	558	551
do 1 m-ca	47	35	31
1-3 m-ce	72	49	53
3-6 m-cy	45	41	67
6-12 m-cy	63	59	62
12-24 m-ce	116	91	74
powyżej 24 m-ce	272	283	264

źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Hrubieszowie.

Powyższa tabela nie ukazuje pełnej skali bezrobocia. Oprócz osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy istnieje nieznaną liczbą osób pozostających bez pracy, które nie są objęte statystyką Urzędu.

Dla porównania stopa bezrobocia wynosiła:

- w kraju	17,6%,	stan na 31.12.2005r.
- w województwie lubelskim	17%,	stan na 30.04.2006r.
- w powiecie hrubieszowskim	19,3%	stan na 30.04.2006r.

Z analizy wynika, że w gminie Horodło w dużej skali występuje bezrobocie długotrwałe — powyżej 12 miesięcy (50% bezrobotnych), które skutkuje negatywnymi zmianami w psychice osób bezrobotnych, a dla całej społeczności gminy oznacza konieczność ponoszenia kosztów świadczeń pieniężnych dla tej grupy, nieuprawnionej już do zasiłku dla bezrobotnych. Wobec dużej wagi problemu bezrobocia i jej znaczenia dla całej społeczności, gmina nie może pozostać bezczynna wobec tego zjawiska pomimo, iż zasadniczo zwalczanie bezrobocia jest zadaniem Powiatowego Urzędu Pracy.

4. Alkoholizm i inne uzależnienia.

Pojęcie „problemy alkoholowe” obejmuje szkody spowodowane nadużywaniem alkoholu występujące u tych, którzy piją lub u członków ich rodzin. Osoby nadużywające alkoholu to te, które mają epizodyczne problemy z używaniem tej substancji, natomiast osoby uzależnione od alkoholu charakteryzują się zespołem objawów klinicznych, na podstawie których można rozpoznać obecność postępującej choroby.

Nadużywanie alkoholu i alkoholizm to jeden z najpoważniejszych problemów społecznych w Polsce. Rodzina z problemem alkoholowym, w której chociaż jedna osoba pije przynosząc szkodę pozostałym członkom rodziny, jest rodziną dysfunkcyjną. Osoby mieszkające i żyjące razem z alkoholikiem są współuzależnione.

Rzeczywista liczba osób uzależnionych od alkoholu w gminie Horodło nie jest znana. Z praktyki pracowników socjalnych wynika, że jest to jednak poważny problem. Z ewidencji osób krzystających ze świadczeń z pomocy społecznej wynika, że na dzień 30.04.2006r. w Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholizmu przy Przychodni Rejonowej w Hrubieszowie było zarejestrowanych 16 osób. Liczba ta jest wynikiem wejścia w życie nowego przepisu ustawy o pomocy społecznej w sprawie kontraktów socjalnych. Wszystkie osoby, które podjęły terapię to samotni mężczyźni objęci takimi kontraktami. Z praktyki pracowników socjalnych odnotowano także (2005r.) po raz pierwszy jeden przypadek osoby uzależnionej od narkotyków.

Obok pomocy osobom uzależnionym bardzo ważna jest profilaktyka uzależnień. Najważniejszym adresatem działań prewencyjnych powinny być dzieci i młodzież, które trzeba wyposażyć w wiedzę i umiejętności, jak sobie radzić w życiu i nie ulegać nałogom.

W Horodle do celów rozwiązywania problemów alkoholowych powołana jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 7 osobowym składzie. Jej zadaniem jest motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego oraz pomoc rodzinom osób- alkoholików. Pomoc ma charakter konsultacji merytorycznej i prawnej. W roku 2005 Komisja rozpatrywała 1 wniosek o leczenie. Corocznie uchwalany jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, który jest elementem strategii rozwiązywania problemów społecznych. Na terenie gminy w szkole podstawowej w Horodle i w Strzyżowie prowadzone są zajęcia o charakterze świetlicy socjoterapeutycznej. Działalność tych świetlic finansowana jest z funduszu Gminnej Komisji. Ze środków komisji corocznie finansowane są także obozy letnie dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz dożywianie w szkołach dla tych dzieci.

5. Przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie to jeden z najbardziej bulwersujących opinię społeczną w ostatnim czasie tematów. Przemoc jest nieprzypadkowym działaniem godzącym w nietykalność osobistą jednostki, jej wolność lub przyczyniającym się do fizycznej oraz psychicznej szkody innej osoby, wykraczającym poza społeczne zasady wzajemnych międzyludzkich relacji. Kodeks karny przewiduje sankcje karne dla tych, którzy znęcają się fizycznie lub moralnie nad członkiem rodziny lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności o sprawcy, albo nad małoletnim lub osobą bezradną.

W 2005 roku na terenie gminy Horodło odnotowano 2 przypadki osób skazanych sędawnie za stosowanie przemocy wobec domowników. Najczęściej ofiarami przemocy są kobiety, dzieci oraz osoby starsze. Często były przeprowadzane przez policję interwencje domowe spowodowane przez nietrzeźwe osoby. Tylko w 2 przypadkach sporządzone były Niebieskie Karty. Ze względu na kryzys rodziny spowodowany przemocą osoby borykające się z tym problemem mogą korzystać z usług Punktu Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Hrubieszowie. Spośród wielu osób kierowanych do PIK przez pracowników socjalnych w 2005 roku. Z tej oferty skorzystała tylko jedna osoba.

6. Dodatki mieszkaniowe i bezdomność.

TABELA NR 9 : DODATKI MIESZKANIOWE

Dodatki mieszkaniowe	2004	2005
Ilość rodzin	90	80
wydatkowano	80,5 tys.zł	76,7 tys.zł
Ilość dodatków	900	705
z tego: zasób gminy	12	2
zasób spółdzielni	559	512
zasób prywatny	329	191

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS.

Poważnym problemem związanym ze zubożeniem społeczeństwa jest obserwowany coraz częściej niedostatek środków finansowych przeznaczanych na pokrycie kosztów utrzymania mieszkań. Próba zaradzenia tejże sytuacji są dodatki mieszkaniowe przyznawane osobom, które posiadają niskie dochody. W gminie Horodło najwięcej dodatków pobierają członkowie Spółdzielni Mieszkaniowej w Strzyżowie. Ponadto 41% osób korzystających z dodatków mieszkaniowych korzysta również ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Gmina Horodło nie posiada własnej noclegowni ani domu dla bezdomnych. W razie konieczności zapewnienia schronienia osobie z terenu gminy Horodło korzysta się z miejsc noclegowych zlokalizowanych w sąsiednich miastach oraz schronisk. Najbliższe schronisko mieści się w Hrubieszowie przy ulicy Nowej. Dotychczas nie odnotowano eksmisji jednakże problem z zaleganiem z opłatami za czynsz jest poważny i wciąż istnieje. W 2005 roku odnotowano jeden przypadek osoby bezdomnej.

7. Problemy społeczne będące powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

Główne powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej przez GOPS w Horodle przedstawia tabela nr 10.

TABELA NR 10: POWODY PRZYZNANIA ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ PRZEZ GOPS W HORODLE

	Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2004r.		Rok 2005r.	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Ubóstwo	226	857	162	615
2	Sieroctwo	0	0	0	0
3	Bezdomność	0	0	1	1
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	27	0	0
5	W tym: wielodzietność	1	8	0	0
6	Bezrobocie	194	739	174	678
7	Niepełnosprawność	49	192	36	81
8	Długotrwała lub ciężka choroba	12	51	7	17
9	Bezradność w sprawach opiek-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego-ogółem	0	0	0	0
	W tym: rodziny niepełne	0	0	0	0
	W tym: rodziny wielodzietne	0	0	0	0
10	Przemoc w rodzinie	0	0	0	0
11	Alkoholizm	2	6	2	6
12	Narkomania	0	0	0	0
13	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	2	0	0
14	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiek-wych.	0	0	0	0
15	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0
16	Zdarzenie losowe	0	0	1	3
17	Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
18	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań

Głównym powodem zgłaszania się po pomoc była trudna sytuacja materialna klientów spowodowana bezrobociem, w dalszej kolejności niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą. W 2005 roku z powodu bezrobocia pomocy udzielono 174 rodzinom, z których tylko 2 otrzymywało zasiłek dla bezrobotnych.

W ostatnich latach obserwuje się niepokojące zjawisko pojawiania się coraz większej liczby osób niepełnosprawnych, które nigdy nie podjęły zatrudnienia bądź pracowały zbyt krótko i z przerwami, aby nabyć uprawnienia do renty inwalidzkiej. Mimo korzystnej oferty instytucji powiatowych tylko 3 osoby niepełnosprawne z gminy Horodło uczęszczają na zajęcia usprawniające świadczone przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Hrubieszowie i Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Poważny problem wśród klientów GOPS w Horodle stanowi długotrwała lub ciężka choroba, czego konsekwencją może być wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.

Z kolei bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego wynikająca ze zubożenia rodzin, bezrobocia, narastania zjawisk patologii wewnątrz rodziny oraz starzenia się społeczności może skutkować rozbięciem rodzin i całkowitą niezdolnością do zapewnienia dzieciom i starszym bytu i opieki. W 2004 roku bezpośrednią utratą dziecka zagrożone były 2 rodziny. Jedno dziecko przebywa w niespokrewnionej rodzinie zastępczej poza gminą natomiast w gminie jest 5 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których wychowuje się 8 dzieci. Rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi nie są objęte statystyką pomocy społecznej stąd brak danych w poz. 9 tabela nr 10, niemniej problemy te są znane pracownikom socjalnym.

Wśród klientów GOPS w Horodle o marginalnym znaczeniu występuje problem trudności w adaptacji do środowiska po opuszczeniu zakładu karnego i sieroctwo.

TABELA NR 11: TYPY RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ W HORODLE

Typy rodzin	2004 rok		2005 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	252	975	219	765
Rodziny z dziećmi	169	824	138	645
Rodziny niepełne	32	129	19	64
Rodziny wielodzietne	67	410	48	300
Rodziny emerytów i rencistów	26	39	25	34

źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie sprawozdań

W 2004 roku systemem pomocy społecznej było objętych 252 rodziny a w 2005 – 219. Większość rodzin (63%), którym GOPS udzielił pomocy to rodziny z dziećmi. Głównym problemem w tych rodzinach jest brak pracy a co za tym idzie ubóstwo. Spośród ogółu rodzin aż 22% to rodziny wielodzietne (3 i więcej dzieci). Rodziny emerytów i rencistów to rodziny mieszkające same bez dzieci i wnuków. W tych rodzinach głównym problemem były choroby i związane z tym wysokie koszty leczenia.

D. Program rozwiązywania problemów społecznych w gminie Horodło.

I. Niepełnosprawność, przewlekłe choroby i starość

Cele szczegółowe:

- 1) Wspomaganie rodzin, w których żyją osoby starsze, przewlekłe chore bądź niepełnosprawne, w działaniach zmierzających do zaspokojenia ich potrzeb i utrzymaniu ich w środowisku zamieszkania.
- 2) Rozwijanie oferty usług i świadczeń pomocy społecznej dla osób starszych, przewlekłe chorych i niepełnosprawnych.
- 3) Podnoszenie jakości oferowanych usług.
- 4) Ułatwianie dostępu osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekłe chorych do przysługujących im uprawnień i usług.
- 5) Wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
- 6) Wspieranie inicjatyw samopomocowych.
- 7) Pomoc w organizowaniu czasu wolnego, form rekreacji i wypoczynku dla osób starszych, niepełnosprawnych lub przewlekłe chorych.
- 8) Tworzenie różnych form środowiskowego wsparcia instytucjonalnego.

Zadania:

- 1) Prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.
- 2) Propagowanie korzystania z oferty ośrodków wsparcia.
- 3) Wspieranie samopomocy rodzin i wolontariatu.
- 4) Udzielanie pomocy finansowej osobom o niskich dochodach na zasadach określonych w ustawie.
- 5) Obejmowanie ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, na zasadach określonych w ustawach.
- 6) Rozwój mieszkalnictwa chronionego.
- 7) Wspieranie tworzenia i utrzymywania rodzinnych domów pomocy.
- 8) Szkolenia dla służb społecznych w zakresie specyficznych potrzeb i pracy z osobami starszymi, niepełnosprawnymi.
- 9) Współpraca instytucji gminnych i ponadlokalnych świadczących usługi na rzecz osób z powyższymi dysfunkcjami.
- 10) Usuwanie barier architektonicznych w miejscach i instytucjach użyteczności publicznej, w gminnych lokalach mieszkalnych.
- 11) Ułatwianie dostępu do edukacji dzieciom niepełnosprawnym poprzez dostęp do szkół i przedszkoli,
- 12) Tworzenie warunków do rozwoju zatrudnienia chronionego,
- 13) Ułatwienie osobom niepełnosprawnym dojazdu do placówek świadczących dla nich usługi.
- 14) Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Hrubieszowie w zakresie tworzenia warunków do zatrudnienia lub rozpoczęcia działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne
- 15) Publikacje w prasie lokalnej lub innych mediach przybliżające zagadnienia związane z integracją.

- 16) Zapewnienie warunków do samoaktywności ludzi starszych w zaspokajaniu potrzeby kontaktów społecznych.
- 17) Organizowanie corocznych spotkań seniorów z gminy Horodło, tzw. „Dzień Seniora”
- 18) Włączanie się w akcje medialne dotyczące aktywizacji osób z pow. dysfunkcjami.
- 19) Organizowanie zawodów sportowych z udziałem osób niepełnosprawnych.
- 20) Nadawanie charakteru integracyjnego imprezom kulturalno-rekreacyjnym organizowanym w gminie.
- 21) Tworzenie Klubów Seniora.
- 22) Tworzenie wolontariatu.

Odbiorcy:

- osoby niepełnosprawne, przewlekle chore i starsze oraz członkowie ich rodzin,
- społeczność gminy Horodło.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- organizacje pozarządowe,
- placówki oświatowe,
- placówki kulturalne,
- kościoły,
- inne instytucje.

2. Ubóstwo.**Cele szczegółowe:**

- 1) Umożliwienie rodzinom o niskich dochodach pełnego udziału w życiu społecznym.
- 2) Wsparcie, w tym finansowe, osób i rodzin o niskich dochodach.
- 3) Rozwijanie oferty świadczeń dla osób i rodzin ubogich.
- 4) Wspieranie inicjatyw społeczności lokalnej w zakresie wspomaganiania osób ubogich.
- 5) Ułatwianie dostępu do wypoczynku i rekreacji osobom z rodzin o niskich dochodach.

Zadania do realizacji:

- 1) Udzielanie pomocy finansowej osobom i rodzinom o niskich dochodach, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej i o świadczeniach rodzinnych, w formie zasiłków pieniężnych - zasiłki okresowe, celowe i celowe specjalne, zasiłki rodzinne i inne.
- 2) Dożywianie dzieci z rodzin ubogich.
- 3) Udzielanie pomocy rzeczowej - posiłek, odzież i inne osobom ubogim.
- 4) Organizowanie akcji okazjonalnych wspierających członków rodzin o niskich dochodach - mikołajki, paczki na święta.
- 5) Wspieranie wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin ubogich.
- 6) Udział gminy w lokalnych, rządowych i unijnych programach pomocowych na rzecz osób o niskich dochodach.
- 7) Organizowanie dzieciom i młodzieży czasu wolnego.

Odbiorcy:

- osoby i rodziny o niskich dochodach,
- społeczność gminy.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Horodle,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- organizacje pozarządowe i instytucje,
- kościoły,
- placówki oświatowe.

3. Bezrobocie.**Cele szczegółowe:**

- 1) Ułatwienie osobom bezrobotnym i członkom ich rodzin pełnoprawnego udziału w życiu społecznym.
- 2) Przeciwdziałanie marginalizacji osób bezrobotnych i ich rodzin.
- 3) Ograniczanie negatywnych skutków pozostawania bez pracy.
- 4) Wyrównywanie szans na rynku pracy dla wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem grup dyskryminowanych.

Zadania:

- 1) Stworzenie sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pracą z osobami bezrobotnymi.
- 2) Stwarzanie przyjaznego środowiska i wspieranie inicjatyw zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy i prowadzenia działalności gospodarczej. Pomoc socjalna dla bezrobotnych i ich rodzin.
- 3) Zmniejszanie psychospołecznych skutków bezrobocia:
 - praca doradców zawodowych, pracowników socjalnych, psychologów, prawników,
 - aktywizacja zawodowa,
 - przyuczenie do zawodu,
 - szkolenia i reorientacja zawodowa,
 - akcje edukacyjne,
 - wspieranie samopomocy,
 - kluby pracy.
- 4) Działania ułatwiające reorientację zawodową rolników i członków ich rodzin.
- 5) Ułatwienie podjęcia pracy osobom dyskryminowanym, w szczególności poprzez zatrudnienie socjalne.
- 6) Ścisła współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, udział w inicjatywach przez nich organizowanych.
- 7) Udział w lokalnych, rządowych i unijnych programach dotyczących aktywizacji i reorientacji zawodowej.

Odbiorycy:

- osoby bezrobotne i członkowie ich rodzin,
- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych,
- studenci,
- rolnicy i członkowie ich rodzin,

Realizatorzy:

- Urząd Gminy,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- szkoły,
- kościoły,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje rynku pracy,
- przedsiębiorcy.

4. Alkoholizm i inne uzależnienia**Cele szczegółowe:**

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych,
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy z uzależnieniem, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.
- 3) Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej w zakresie problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- 4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Zadania do realizacji:

- 1) Udział pracowników socjalnych w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Dofinansowanie działań organizacji pozarządowych i innych instytucji w zakresie kompleksowej terapii dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.
- 3) Prowadzenie działań w celu poprawy funkcjonowania systemu pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych od alkoholu.
- 4) Organizacja akcji profilaktycznych i realizacja programów profilaktycznych w szkołach
- 5) Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci.
- 6) Wspieranie realizacji kompleksowych działań profilaktycznych i edukacyjnych, których adresatem są dzieci i młodzież.
- 7) Współdziałanie z mediami w zakresie informowania o przyczynach, objawach i skutkach uzależnień oraz możliwościach ich leczenia.
- 8) Udzielanie informacji o miejscach pomocy osobom z problemem alkoholowym lub innym uzależnieniem.
- 9) Wspieranie działań, w tym organizacji pozarządowych, na rzecz osób z wykluczeniem społecznym.
- 10) Diagnoza problemów związanych z narkomanią.
- 11) Prowadzenie działań prewencyjnych w zakresie stosowania używek.
- 12) Tworzenie świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży zwłaszcza z rodzin patologicznych.

Odbiorcy:

- dzieci i młodzież ze szkół z terenu gminy Horodło,
- osoby uzależnione i członkowie ich rodzin,
- społeczność gminy Horodło.

Realizatorzy:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- szkoły,
- policja,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- organizacje pozarządowe,
- kościoły.

5.Przemoc w rodzinie**Cele szczegółowe:**

- 1) Profilaktyka w zakresie przemocy domowej.
- 2) Udzielanie pomocy ofiarom przemocy.
- 3) Praca ze sprawcami.

Zadania do realizacji:

- a) Współpraca przedstawicieli różnych służb udzielających pomocy ofiarom przemocy i pracujących ze sprawcami,
- b) Prowadzenie akcji profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przemocy domowej,
- c) Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy dla ofiar przemocy,
- d) Prowadzenie procedur „Niebieskiej Karty”
- e) Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej ofiarom przemocy,
- f) Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- g) Współpraca z Punktem Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Hrubieszowie i korzystanie z pomocy świadczonej przez tę placówkę na rzecz rodzin, w których występuje przemoc,
- h) Wspieranie organizacji samopomocowych,
- i) Szkolenie służb społecznych w zakresie przemocy,
- j) Podjęcie działań zmierzających do stworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Odbiorcy:

- ofiary przemocy domowej,
- członkowie rodzin, w których występuje przemoc,
- pracownicy służb społecznych,
- sprawcy przemocy,
- społeczność gminy Horodło.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- policja,
- szkoły,
- organizacje pozarządowe,
- placówki służby zdrowia.

6. Mieszkalnictwo.

Cele szczegółowe:

- 1) Pomoc w zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych tym członkom społeczności lokalnej, którzy nie są w stanie zaspokoić ich samodzielnie przy wykorzystaniu własnych środków i możliwości.
- 2) Animowanie społeczności do niesienia pomocy osobom marginalizowanym.
- 3) Wspieranie inicjatyw mających na celu powstawanie i rozwój infrastruktury edukacyjnej dla osób i grup marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 4) Rozwój infrastruktury mieszkaniowej i taniego budownictwa socjalnego.
- 5) Zapobieganie bezdomności.

Zadania:

- 1) Wspomaganie rodzin o niskich dochodach w ponoszeniu kosztów utrzymania mieszkań poprzez dodatki mieszkaniowe.
- 2) Zapewnienie schronienia, odzieży i żywności osobom pozbawionym mieszkania.
- 3) Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie zapewnienia miejsc noclegowych dla bezdomnych.
- 4) Ułatwienie dostępu mieszkańcom do zasobów mieszkaniowych Gminy poprzez zwiększenie tych zasobów, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkalnictwa specjalnego - lokale socjalne, mieszkania chronione, miejsca noclegowe.
- 5) Prowadzenie programów informacyjno - edukacyjnych dla osób zagrożonych marginalizacją i członków społeczności lokalnej
- 6) Zapewnienie pomocy prawnej i socjalnej osobom bezdomnym i zagrożonym wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem pracy socjalnej.
- 7) Współpraca z organizacjami pozarządowymi udzielającymi pomocy osobom bezdomnym i marginalizowanym.

Odbiorcy:

- osoby bezdomne i pozbawione schronienia,
- osoby zagrożone wykluczeniem społecznym,
- osoby wychodzące z bezdomności
- społeczność gminy Horodło

Realizatorzy:

- Urząd Gminy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- organizacje pozarządowe i instytucje,
- kościoły.

7. Pomoc dla rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi.

Cele szczegółowe:

- 1) Stworzenie systemu oparcia społecznego dla członków rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi oraz młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.

- 2) Wspomaganie rodzin w wypełnianiu przez nie funkcji opiekuńczych, wychowawczych, zabezpieczających.
- 3) Ograniczanie negatywnych zjawisk wynikających z dysfunkcji rodzin.
- 4) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
- 5) Pomoc rodzinom biologicznym dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych w przywróceniu roli rodzicielskiej.
- 6) Animowanie społeczności lokalnej do pomocy rodzinom wychowującym dzieci.

Zadania:

- 1) Stworzenie i realizacja gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.
- 2) Stała współpraca wszystkich instytucji i organizacji pozarządowych pomagających rodzinom w wypełnianiu ich funkcji.
- 3) Praca profilaktyczna wychowawców i pedagoga szkolnego w szkołach i przedszkolach.
- 4) Prowadzenie zajęć wyrównawczych i kompensacyjnych dla dzieci w szkołach i przedszkolach.
- 5) Dożywianie dzieci zagrożonych niedożywieniem z powodu ubóstwa i dysfunkcji rodzin.
- 6) Obejmowanie pomocą socjalną i prawną członków rodzin z problemami wychowawczo- opiekuńczymi.
- 7) Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży.
- 8) Ułatwianie dostępu do wypoczynku i rekreacji dzieciom i młodzieży z rodzin, w których występują problemy.
- 9) Praca socjalna z rodzinami zastępczymi i biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.
- 10) Zapewnienie lokali mieszkalnych lub miejsc w mieszkaniach chronionych osobom usamodzielniającym się po opuszczeniu placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodziny zastępczej oraz zapewnienie im pomocy edukacyjno-terapeutycznej.
- 11) Zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego.
- 12) Szkolenie kadr pracujących z rodzinami dysfunkcyjnymi i doskonalenie metod pracy.
- 13) Realizacja programów osłonowych - rządowych i lokalnych.
- 14) Włączanie się w unijne programy pomocowe na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży.

Odbiorcy:

- rodziny, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze,
- osoby przebywające i opuszczające rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- uczniowie szkół,
- rodziny z terenu Gminy.

Realizatorzy:

- szkoły i przedszkola,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- policja,
- sądy i kuratorzy sądowi,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze,
- kościoły,
- organizacje pozarządowe i instytucje.